

Uwagi do ustawy o doświadczeniach na zwierzętach

(druk senacki nr 859)

Ustawa uchwalona przez Sejm w dniu 3 grudnia 2004 r. jest kolejną próbą (po zawetowaniu poprzedniej ustawy o doświadczeniach na zwierzętach przez Prezydenta) uregulowania spraw związanych z doświadczeniami na zwierzętach w odrębnym akcie prawnym (wyłączenie tej materii z ustawy o ochronie zwierząt) z jednoczesnym ich dostosowaniem do prawa Unii Europejskiej. Odmowa podpisania poprzedniej ustawy o doświadczeniach na zwierzętach wiązała się z następującymi problemami:

- odstąpieniem od dotychczasowej definicji doświadczenia, a przyjęciem definicji, w której kryterium było stosowanie określonego produktu we wskazanym ustawą celu,
- wyłączeniem spod reżimu ustawy testowania kosmetyków na zwierzętach, co spowodowało ograniczenie zakresu ochrony zwierząt,
- uchyleniem niektórych przepisów ustawy o ochronie zwierząt (m.in. przepisu, który za znęcanie się nad zwierzętami uznawał zadawanie albo świadome dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpień przez przeprowadzanie na zwierzętach testów środków higienicznych i kosmetycznych powodujących cierpienie, jeżeli znane są odpowiednie metody alternatywne),
- brakiem definicji testu,
- wyłączeniem nadzoru Krajowej Komisji Etycznej oraz lokalnych komisji etycznych nad przeprowadzaniem doświadczeń.

Uchwalona ustawa reguluje powyżej przedstawione kwestie w sposób następujący:

- powraca do definicji doświadczenia z ustawy o ochronie zwierząt i ją uszczegóławia (art. 2 pkt 6),

- zakazuje przeprowadzania doświadczeń w celu testowania kosmetyków lub środków higienicznych (art. 5 pkt 3),
- nie definiuje testu ani testowania kosmetyków lub środków higienicznych,
- lokalne komisje etyczne wyrażają zgodę na przeprowadzenie doświadczeń i sprawują nadzór nad ich przeprowadzaniem (art. 30 ust. 1).

Uwagi szczegółowe:

1. brak definicji "testu", w tym "testowania kosmetyków lub środków higienicznych";
2. ustawa, począwszy od definicji doświadczenia, posługuje się pojęciami "ból, cierpienie, strach lub trwale uszkodzenie w organizmie"; pojęcia te występują w dalszych przepisach ustawy, natomiast trudno ocenić czy zamierzone jest pomijanie któregoś z nich w konkretnych regulacjach. I tak, w art. 4 w ust. 2, jest mowa o tym, że zwierzę nie może być powtórnie wykorzystane do doświadczenia powodującego silny ból, strach lub cierpienie. Z przepisu tego wynika, że można ponownie wykorzystać zwierzę do doświadczenia powodującego trwale uszkodzenie w jego organizmie. W związku z tym proponuje się rozważenie rozszerzenia zakazu na powtórne doświadczenia powodujące trwale uszkodzenie w organizmie, gdyż mogą zdarzyć się doświadczenia, które niosą za sobą ryzyko innych uszkodzeń niż pierwsze. Z tą poprawką łączyłaby się poprawka do art. 41 (przepis karny):
  - w art. 4 w ust. 2 wyrazy "silny ból, strach lub cierpienie" zastępuje się wyrazami "silny ból, strach, cierpienie lub trwale uszkodzenie w jego organizmie";
  - w art. 41 wyrazy "silny ból, strach lub cierpienie" zastępuje się wyrazami "silny ból, strach, cierpienie lub trwale uszkodzenie w ich organizmie,";
3. w art. 5 w pkt 2 wyrazy "ich cierpienie" zastępuje się wyrazami "cierpienie zwierząt";
poprawka redakcyjna
4. w art. 6 w ust. 4 w pkt 1 jedyny raz w tekście ustawy występuje pojęcie stresu; proponuje się rozważenie zastąpienia tego pojęcia pojęciem "strachu"
  - w art. 6 w ust. 4 w pkt 1 wyraz "stresu" zastępuje się wyrazem "strachu";poprawka ma na celu ujednolicenie pojęć ustawowych

5. uwaga do art. 9 ust. 1 dotyczy zastosowanych pojęć bólu, cierpienia, strachu; przepis dotyczy uśmiercenia zwierzęcia w sposób humanitarny, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że będzie ono odczuwało trwały ból lub strach; rozszerzenie obowiązku uśmiercenia zwierzęcia w przypadku odczuwania przez zwierzę trwałego cierpienia skutkuje koniecznością przyjęcia następującej poprawki:
w art. 9 w ust. 1 wyrazy "trwały ból lub strach" zastępuje się wyrazami "trwały ból, strach lub cierpienie";
6. w art. 10 w ust. 2 w pkt 2 wyrazy "bólu i cierpienia" zastępuje się wyrazami "bólu, strachu lub cierpienia";
poprawka zmierza do obowiązku niezwłocznego usuwania u zwierząt powstałego nie tylko bólu i cierpienia, ale także strachu;
7. w art. 10 w ust. 5 w pkt 1 udzielone jest upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia szczegółowych warunków utrzymywania zwierząt laboratoryjnych. Natomiast ustawa stanowi o warunkach utrzymywania zwierząt doświadczalnych. W związku z tym należy wyjaśnić czy będą określone odrębne warunki utrzymywania zwierząt innych niż laboratoryjne, albo czy w stosunku do zwierząt doświadczalnych niebędących laboratoryjnymi obowiązujące będą, w zakresie ich utrzymywania, przepisy ustawy o ochronie zwierząt.
8.
  - w art. 11 w ust. 4 w pkt 1 oraz w art. 16 w ust. 1 w tiret końcowym wyrazy "art. 22 ust. 1" zastępuje się wyrazami "art. 22 pkt 1";
9. w art. 34 w ust. 4 wyrazy "w ust. 2" zastępuje się wyrazami "w ust. 2 pkt 1";

Opracowała:

Aleksandra Sulkowska

